

Országos Egyetemi és Főiskolai Művészeti Fesztivál 1966

A kulturális munka jelentősége

A SZOCIALIZMUS építésében való előlépéseinkkel párhuzamosan művelődéspolitikánkban s így nevelési elképzeléseinknek is egyik sarkköve lett a szocialista embertípus kialakítása, azoknak az elveknek az alapján, amelyeket a XX. Kongresszuson jelöltek meg. Felsőoktatási intézményeinknek ennek a problémának különös jelentősége van, hiszen a szocialista szakemberképzés legfontosabb képviselőinek egyáltalán nem mindegy, hogy milyen embereket ad a népgazdaságnak, a szocialista államnak. Az oktatási reformmal kapcsolatban, de már korábban is elkezdődött annak a felmérése, hogyan lehet az egyetemeken olyan sokoldalúan képezni és szakmailag is jótudású szakembereket nevelni, akik az élet minden területén megállják a helyüket. Annál is fontosabb ez, mert a bonyolultabb feladatok megoldása teljes embereket kíván, olyanokat, akik minden tekintetben példát tudnak mutatni, politikailag is képzetek, műveltségük pedig előreségi őket az emberek nevelésének, mindennapi népművelésünknek fontos és időszerű kérdéseiben.

Egyesek talán anakronisztikusnak hiszik, hogy most amikor hazánk felszabadulásának 21. évfordulóját ünnepeljük, és túljutottunk a szocializmus építésének első és legnehezebb szakaszán, most kell a legtöbb tudás és legnagyobb tájékozottság a művelődésügy területén. Pedig a magyarzat egyszerű, most értünk el arra a fejlődési fokra, amikor az emberek életében az etikai és művelődési kérdések kerülnek előtérbe. A legnagyobb problémákat megoldottuk, most következnek a másodlagosak, amelyeknek elhanyagolása azonban éppen olyan veszélyes volna mint az előbbieké. Ki tagadná — és ezt felmérések, újságcikkek, mindennapi megnyilvánulások tanúsítják — hogy az utóbbi években erősen megnőtt a nyugati hatás, amely különösen az egyoldalú műveltséggel és igényekkel rendelkezők tudatában okozhat zavarokat. Elég lenne emlékeztetni az ELTE fiatal tehetségeinek Tiszta szívvel című kiadványára, melynek kapcsán éppen az egyetem pártvezetése vette patronálás alá azokat a jószándékú, éppen e hatásoktól megszédült fiatalokat, akik azóta tisztább és kimunkáltabb alkotásaikkal különböző fórumokon tettek tanúbizonyságot tehetségükről.

A József Attila Tudományegyetemen ezek a kérdések nem ilyen élességgel vetődtek fel. A párt és KISZ szervezet legutóbbi felmérései azonban azt bizonyítják, hogy sokat kell még munkálkodni a fiatalok tudatának formálásán. Ez egyrészt mint oktatási kérdés vetődik fel, de ugyanakkor olyan fontos problémákkal is kell számolni mint azoknak a tanárjelölteknek helyzete, akiknek az iskolában a gyerekekkel kulturális téren is foglalkozni kell. Aki műveltségben elmarad a kortól, az nem tud majd tanítványai előtt sem helyt állni úgy, ahogy a megváltozott és egyre változó élet mindennapi körülményei diktálják.

AZ EGYETEM a maga sajátos nevelési módszereivel igyekszik megfelelni a korszerű oktatás követelményeinek, a sokoldalú szocialista embertípus kialakításában kijelölt szerepének. Pontos feladata a népművelési képzés, melynek során felkészíti a hallgatókat az életre, megismerteti őket mindazokkal a kulturális, gazdasági és politikai kérdésekkel, amelyeknek keresztül mintegy bepillantást nyerhetnek a fejlődő szocialista állam belső szervezetébe. Mindez annak érdekében történik, hogy a kikerülő emberek hozzá tudjanak szólni a legfontosabb kérdésekhez. Feladatnak kell tekinteni az általános kultúrtörténeti képek a kialakítását, amelynek alapján ezek az emberek helyes értékítéletet tudnak kialakítani. Az egyetemnek emelni kell a hallgatók általános kulturális szintjét, hogy mint életbe kikerülő szakemberek ezt továbbadhassák.

Mindezek jegyében kell folynia az egyetemi kulturális munkának, melyben az állami szervek elsősorban az ifjúság aktivizálására építenek. A József Attila Tudományegyetemen az utóbbi évek meglehetősen dúcögő kultúrnmunkája után éppen azért alakulhatott ki idén egy a fiatalok helyeskedésétől és segíteni akarásától kísért kulturális élet, mert a párt-állami és KISZ vezetőség belátva a kulturális munka óriási jelentőségét kiemelt munkaterületté tette azt. A Kulturális Bizottság munkájában nagyobb szerepet kapott a KISZ aáltal is, hogy alelnöke Hévér László KISZ-titkár lett, s így a diákság közvetlenül is érdekelt a vezetésben.

A további távlatok szempontjából fontos tény az is, hogy klubot kap végre az egyetemi ifjúság és ennek igazgatója egyben a kulturális megbízott is. Az egyetemi kulturális élet így végső soron a klub köré fog kiépülni, és ez minden valószínűség szerint fokozza majd koncentrációját. Lehetőség nyílik így arra, hogy az egyes együttesek, amelyek általában természetiből állnak, próbálják megfelelő helyiséget kapjanak, ankétjaikat is megtarthatják majd a hamarosan elkészülő klub termeiben.

LEGNAGYOBB EREDMÉNYEKET a kulturális munka kollektívái a színjátszás te-

rén értek el. Ez az eredmény annál is fontosabb, hiszen a Tudományegyetem rendezésében kerül sor az Irodalmi Színpadok Fesztiváljára, amely remélhetőleg még ösztönzőbb hatással lesz a szép sikereket elért együttes munkájára. Örvendetes tény, hogy már vidéki meghívásnak is elegendő tehetek, hiszen az utóbbi időben — sajnos — meglehetősen elhanyagolt feladat lett az a népművelési munka, mely vidéki termelőszövetkezeteknek nyújtott kulturális segítségben konkretizálódott, s amelynek ez az esemény felújítója lehet. Az énekkar szép jubileumi hangverseny után olyan erősen megfogytakozott, hogy a tervezett keszthelyi fesztiváli szereplésétől el is kellett tekinteni. Talán nem lenne érdektelen, ha a KISZ egy újabb, az egyetem hírnevét öregbítő és magas művészi teljesítményre képes énekkar kinevezése szempontjából különös gondot kívánná fordítani a művelődésügyi területre. A tánc csoport munkájának eredménye hamarosan kitűnik, amennyiben részt tudnak venni az egri fesztiválon.

Jó munkát végzett ifjúsági szervezetünk a nagyon kedvelt szellemi öttusa versenyek lebonyolításával, melynek végső akkordja, a karok közti verseny előtt is nyugodtan megítélhetjük sikeres voltát. Ugyanez fokozottan vonatkozik az Art-Kino sikerére, mely lényegében az állami szervek helyes elgondolásait és művelődéspolitikáját dicséri illetve a Collegium Artium előadásvezetőire, amelyek egyre nagyobb közkeletűséggel örvendenek.

Az egész kulturális élet irányító Kulturális Bizottság ezévi munkája tehát nagy fejlődés reményeire jogosít és a hallgatók műveltségének emelésében konkrétizáló feladatának illy módon eleget is tett. A további lépések szempontjából döntő fontosságú lehet a kulturális élet további koncentrációja, mely esetleg egy időnként a hallgatók részére kinyomtatott, hosszabb időszak eseményeit tartalmazó programban is érzékelhető lenne. Ebben az esetben jobban nyomom követhetnénk azt az elvi vonalat, amely nem jellemző minden esetben a kultúrnmunka egészére.

AZ EGYETEMI KULTÚRMUNKA legfontosabb feladatának jelenleg nyugati illetve szocialista kultúra közti lényegbevágó különbség megmutatását, a szocialista kultúra hatalmas értékeinek népszerűsítését, a haladó nyugati irodalom legjavának: az antiimperialista irodalomnak helyesen értékelő bemutatását mondhatjuk. Felvilágosítás és helyes értékítélet kialakítása, harc a nihilizmus ellen és józan optimizmus a magunk harcában — ez jellemző a szocialista ember formálásának ezt a területét is.

VERESS MIKLÓS

Versmondók vallomásaiból

Milyen élményt jelent a szaválás egy szavalónak? Az emberi kiteljesedés érzését. Néhány perc alatt átélhetővé válik a mű világa. A művész kíváncsisága hajtja: átélni az alkotás törvényszerűségeit, s látni ennek az átélésnek a hatását figyelő szemeken, mozdulatokon, fejartásokon.

Egyébként nem a legszerencsésebb éppen a szaválókrol és szaválásról beszélni. Ezek a szavak már magukon viselik a teatralitást, a pókzeremes hangulatát. Ennek megfelelően a szaválás élménye az elmondottokon kívül még kiegészül minden esetben valami sajátos, egyéni érzettel.

Száz versmondó között

A Fesztiválon közel száz vers és prózamonddó vesz részt. Mikor kezdtek el műveket bemutatni? Gyerekes kérdés, mert legtöbbször már nagyon régen, a gyerekkorban. A ma is előadó tehetséges emberek életében általában a siker kísérte a szárnypóbálgatásokat, s kialakult az önmagukkal szembeni művészi igényesség feléléssége.

Barra Anikó az iskolai szaválványokon mindig az első vagy második helyre került a Ságvári Gimnáziumban. A gyulai versenyeken egyszer arany és egyszer ezüstermet szerzett. Móra Ferenc Hegedűjét az ország minden nagyobb városában elmondta. S ahogy ez lenni szokott, felfigyeltek rá a színjátszókat kereső rendezők, az Egyetemi s az Irodalmi Színpad.

Régebben mindig balladákkal léptem fel. A bölcsészkar szaválványversenyt Szabó Lőrinc, egy szerelmes versével nyertem. Az utóbbi időben József Attila intellektuális verseihez és Radnóti

Miklós költeményeihez vonzódom. S a választásnál az sem utolsó szempont, hogy a mű elég nagy lehetőséget biztosítson a hangjátékra.

Pátosz nélkül

Érdekes, hogy az un. szerelmes versektől mások is mennyire idegenkednek. Sajti Emese szerint a lírai versekhez kell bizonyos fokú szentimentalizmus.

S ez belőlem teljesen hiányzik. Az értelemlre ható költeményeket szeretem. Különösen a modern alkotások állnak közel hozzám, amelyekben van némi történet, de teljesen nélkülözök a pátoszt. Az összegyűjtött szaválványversenyt A Halálra táncoltatott lány című balladával nyertem meg, s kezdtem már szeretni a prózát is.

Kerekes László gimnáziumi éveim alatt, a Makói Irodalmi Színpadon próbálkoztam először prózamonddással.

Azóta inkább a prózát kedvelem, bár nehezebb feladat 30-35 percen át lekötöni a közönség figyelmét. Nagyon szeretem Mórárt nyelve, ritmusa s érzelmi alkata miatt. Kíváncsi volnék arra is, hogyan hatnának elmondva Moldova novellái. A fesztiválon Dino Buzzati Gyorsvonat című elbeszéléssel szerepelek.

[Szándék és megvalósulás

Ezek a vallomások úgy viszonylanak a reprodukcióval mint a művészetben a művek se a velük foglalkozó szerzői szándék-magyarázatok. A vallomásokat mi idéztük meg, a lényegesebb azonban az élményt adó mű, az előadás.

Géza Ferenc

Egy kedvelt társasjáték

Szellemi öttusa

Akik még emlékeznek rá, a Dupla vagy semmi országos sikerei után, 1958. körül, új szellemi vetélkedő kezdett elterjedni, sőt lassan kiszorította a külföldről átvett divatot és megteremtette magyar megfelelőjét: a szellemi öttusát. 1959-ben Szegeden, a területi bemutató alkalmával rendezett szellemi öttusa a Tudományegyetem csapata — elsővése bölcsészekből állt — győzött, majd az országos versenyt is megnyerte. Az izgalmas vetélkedésről a rádió is adott közvetítést. Az első helyezettek rádióval jutalmazták. A területi döntőn még egyéni verseny is volt, ezt Daniss Győző nyerte. Érdekes megemlíteni, hogy amikor 1961-ben az egyetemen is megrendezték a szellemi öttusa versenyt, az országos bajnokságot nyert bölcsészeket megelőzte a JTK. és csak az ezt követő években tudta visszazserezni a bajnoki címet a BTK, amelyet aztán, nagy küzdelmek árán, de sokáig őrizt. Múlt évben robbant az első bomba, amikor a TTK és a BTK is 40 pontot ért el (JTK 38-at) és így holtverseny alakult ki. A versenyt fél órára felfüggesztették és az előre meg-

állapított szabályok szerint a zsűri azonos nehézségi fokú kérdéseket állított össze, majd ismét dobogóra léptek a csapatok, és itt kezdődött a nagy meglepetés: a BTK versenyzői irodalomból és történelemből csak a minimális pontszámot tudták megszerezni, és döbbenetes fölényrel nyert a TTK.

A lebonyolítás módja lényegét tekintve végig azonos maradt. Először mindenhol a kari versenyeket rendezik meg, aztán az összegyűjtött döntőt. A lebontás már egyetemenként változik. A jogi karnál csak az évfolyamok rendeznek válogatót, a BTK-n az azonos évfolyamok egy csoportot alkotnak, míg a TTK-n alapszervezetek között rendeznek összecsapást. Az a gyakorlat alakult ki, hogy általában a győztes csapat jogosult indulni az összegyűjtött, kiegészítve más csapatok legjobbjával. A győztes csapatokat a kari versenyeken könyvjutalommal díjazták, az összegyűjtött döntő győztesei Expressz üdülésben részesülnek, a II—III. helyezettek összesen háromszáz forint értékű könyv, hanglemez, vagy dísz tárgy jutalmat kapnak.

— Egyéni vetélkedőt miért nem rendeztek? — kérdelem Kis Akost.

— Ki vállalná annak lebonyolítását? Úgy még megvalósítható lenne, hogy mindegyik karról 10—10 fő indulna, de akkor is szükség lenne selejtezőkre.

— A zsűri ítélete megfelelően lehet?

— Eppen a tavalyi verseny mutatta meg, hogy nem. Minden kéreccsoport után óvási lehetőséget adtunk a csoportok vezetőinek. Ők éltek is ezzel, de egyik sem jutott előnyhöz, mert az elfogadott óvási kiegyenlítették egymást.

— Mi a jelentősége ezeknek a versenyeknek?

— Én úgy mondanám, hogy hatása. Gyakorlatilag minden évfolyamot érintenek, tehát a TTK-n kb. 105, a JTK-n 130, a BTK-n 100—150 főt, és komoly segítséget jelentenek az általános műveltség szintjének emelésében, a szakbarbárság visszaszorításában, valami intelligenciabeli pluszt adnak.

Reméljük, olyan színvonalas és izgalmas vetélkedőkön, ahogy azt a hagyományok alapján elvárhatjuk.

v. m.

Az egyetemi énekkar érdekében

Valóban ünnepi és bensőséges keretek között zajlott le az Egyetemi Énekkar jubileumi hangversenye a múlt év decemberében. 40 év sikerei és balsikerei után kiállítás is méltatta az együttes és a csaknem végig irányító karnagy, Kertész Lajos munkáját. A férfikar, mely hamarosan átalakult vegyeskarrá már az első hazai sikereket után külföldön is megálta a helyét. Nyugateurópai és lengyelországi körutak, elismerő levelek és oklevelek taúskodtak kiváló mun-

kájukról. A hangverseny ünnepe volt, nemcsak körülmenyeit, de kvalitásait tekintve is. Méltó befejezése annak az áldozatos munkának, amelyet Kertész Lajos fektetett az együttesbe, méltó búcsú a karnagnak, aki hosszú éveken át állt a karmesteri dobogón.

Legutóbb a bölcsészkaron járva bekukkantottam abba a terebebe, ahol az énekkar, azaz csak a maradványai tartották próbájukat. Megismerkedtem a fiatal és rendkívül rokonszenves új karnaggal, Veszely Gabriellával, aki mindent megtenne azért az együttesért, ha volna akikkel dolgozhatna. Mert bizonyos, hogy egy karnagy-változás nem kis dolgot együttes életében. De mikor összegyűjtött értékekről lenne szó, amikor a zene szeretetéről van szó, akkor felül kellene emelkedni az egyéni sértődéseken és problémákon.

A karnagyváltással felvetődött az énekkar átszervezésének kérdése is. Tudott dolog, hogy fennállásának idejét tekintve nagyobbbrészt mint vegyeskar létezett az Egyetemi Énekkar. Csak fennállásának kezdetén, és a legutóbbi két évben volt férfi illetve női kar, amely lehetőségéig fogva sem adhatja azt a művészi teljesítést mint egy vegyeskórus. A sikerek legnagyobb része is a vegyeskarhoz fűződik. Indokolt tehát az átszervezés, amelytől egy-két évig csak alapozást lehet várni, de a sikeres munkának előfeltétele. Tekintsék ezt szívügyüknek azok, akik szeretik a zenét, segítsék az énekkar vegyeskarrá való átszervezését azok a férfihallgatók, akik tehetséget és kedvet éreznek ehhez a művészi munkához, hogy ismét hamarosan sikerekről és új nagy feladatokról beszélhessünk.

Az új karnagy:

Veszely Gabriella

Negyedik éve, hogy vezetem az Akadémián és azóta itt tanítok a Tanárképző Főiskola Ének-zene tanszékén. Annak idején Pesten a KISZ KÖZPONTI EGYÜTTES Énekkaránál voltam betanító karnagy és zólista, de dolgoztam más kórusoknál is. Az Akadémia elvégzése után Szegedre kerültem. Itt 1963 februárjától a Zenebarátok kórusával foglalkozom, mint betanító karnagy.

Most, hogy az Egyetemi Énekkar élére kerültem, mindjárt nagy nehézségekkel kell megküzdennem. 20-21 lány maradt, mert a hirtelen jött átszervezés következményeként többen itthagyták az énekkart. Ilyen körülmények között természetesen nem vállalhatjuk a keszthelyi országos fesztiválon való szereplést. Inkább az a feladatunk, hogy ez a kevés, de jó kottaolvasó, vidám és lelkiismeretes társaság, akikkel mindig emberileg is közel kerülünk egymáshoz, együtt maradjon és erre építhessük össze az új énekkart, mely ismét vegyes lenne.

Egy egyetemi vegyeskarnak nincs határa a lehetőségeknél, ennek bizonyítéka az ELTE énekkara, mely elő tudja adni Mozart Requiemjét is. De ez csak a vegyeskarral lehetséges. Nem zenevezetővel, hanem zólistával, de dolgoztam más kórusoknál is. Az Akadémia elvégzése után Szegedre kerültem. Itt 1963 februárjától a Zenebarátok kórusával foglalkozom, mint betanító karnagy.

Szeretném, ha énekkarunk tagjai a próbákon, az énekkarban közösen kikapcsolódnának, de valami pluszt is kapnának. Azt akarom megemlíteni, hogy egy jó énekkar ugyanolyan jó interpretátora tud lenni egy műnek mint egy zongoraművész. Nehéz lesz ez az időszak, de akkor is átvészéljük, ha nem meggyünk Keszthelyre, csak itt-honnan szerepelünk.

Szívesen várunk mindenkit, aki szereti a zenét, szereti a tartalmas szórakozást, olyanokat is akiknek talán eszükbe se jutott eddig, hogy eljöjjenek.